

ארצות הברית: זיקני ציון

מראיית העולם הפשטנית שלו, וגם בשל שירותים שישראל מגישה לארצות הברית באמריקה המרכזית ובדרום אפריקה את המיכה בישראל קל יותר למכור לציבור האמריקאי. ישראל זיא דמוקרטיה, והשליחים של בגין אינם מהססים להשתמש אפילו בהפגנות השלום, כדי לחזק את התרמית הזאת.

הסכמה שבשתיקה. מכל הניתוח הזה אין להסק שהשרולה היהודית איננה חשובה. יש לה תפקיד חשוב וכוח עצום לא בעיצוב המדיניות של הבית הלבן והממשלה, אלא בניטול האופוזיציה הפוליטית והתיקשורתית.

בקונגרס האמריקאי קיימים כוחות אדירים המתנגדים למדיניות החוץ של רגן בכל רחבי העולם. הרוב הליבראלי (יחסית) בבית הנבחרים מכשיל לעיתים קרובות תוכניות בתחום החינוך הגרעיני, מונע או מנסה למנוע סיוע מדרום אפריקה או מכנופיות גנרלים באמריקה הדרומית, מעלה בנאומים נרגשים את גורלם המר של התושבים בארצות האלה ואת זכותם ליחס אנושי ולהגדרה לאומית.

אותם האנשים עצמם מגלים אדישות מוחלטת בנושא הפלסטיני, ודורשים באורח עיקבי את הגרלת הסיוע לממשלת בגין, מעבר לרשימות מהבית הלבן!

האופוזיציה הזאת פועלת כהשפעה יהודית. באורח אירוני, סובלים הפלסטינים מהעובדה שיהודי ארצות הברית מהווים את עמוד השדרה של השרולה האמריקאית למען זכויות האדם, ומקיימים השפעה רבה דווקא בכלי התיקשורת שעמדתם העקרונית בכל הנושאים מחייבת, לכאורה, תמיכה בעניין הפלסטיני.

אחת ממנהיגות הוועדה הבינדתית לזכויות האדם, לובי אדרייכו הפועל מבניין גדול, 100 מטרים מהקונגרס האמריקאי, מארי ג'יין פטרסון, דיווחה לעולם קטן שבועה קיים הסכם בלתי כתוב שלא לעשות דבר בעניין הדיכוי בגדה הפרט, ובנושא הפלסטיני בכלל. פטרסון, אשה שחורה ענקית, שפעלה שנים לצידו של מרטין לותר קינג, הסבירה בפשטות ובכנות: "היהודים מהווים יותר משליש חברי הוועדה. כמעט כל בעלי הברית שלנו בכלי התיקשורת, אנשים המוכנים להאבק למען עמי אמריקה הדרומית ודרום אפריקה, הם יהודים. המחיר שעללי לשלם (ואני, כמו כל הפעילים השחורים למען זכויות האדם, פורפלטטינית לחלוטין) הוא לא לפעול בנושא המיוזר ההתיכון."

כך פועל התיאום בין הממשלה, האופוזיציה וכלי התיקשורת בנושא הישראלי. הוא פועל, וימשך לפעול למען כל תוכניות המלחמה והסיפוח, כל זמן שממשלת ארצות הברית תראה בהן נכס אסטרטגי, והיהודים לא יבינו את הסתירה הגדולה בין מדיניות בגין, לבין האינטרס האמיתי של העם הישראלי.

אין לחץ ערבי. סעודיה מכינה כל את הטבח, מנסיונה שלה. הסעודים מצאו דרך מקורית ומתוחכמת למנוע את המהפכה הפלסטינית: הם פשוט מממנים אותה! מוכחים בווינגטון סבורים, שהסעודים אינם מעוניינים כלל במדינה פלסטינית. בריאד רוצים למנוע את סיפוח הגדה, ויש להם שאיפה, רתית מעיקרה, להשחרר את ירושלים, במיוחד את מיסגד אל-אקצה. הפיתרון האידאלי בעיני הסעודים אינו אלא החזרת הגדה לירדן, ורתימת ה"מתונים" באש"ף ליעד הזה.

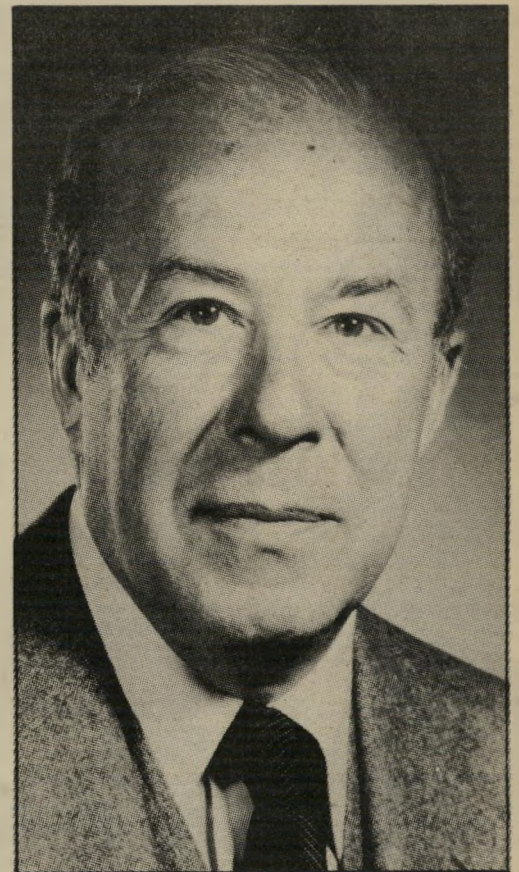
רגן היה מוכן ללכת לקראת הסעודים, ומכאן כעסו הרב על ה"קיצוניים" באש"ף שהכשילו את תוכניתו. ההתבטאויות השופות באש"ף נגד ארצות הברית הקלו על הממשלה להמשיך



לתמוך בממשלת בגין, למרות התוכניות השאפתניות להתנחל בגדה. בווינגטון חשים שאין לחץ ערבי רציני על ארצות הברית לשנות את מדיניותה במיזרח התיכון.

הנשיא רגן ושר החוץ שולץ רואים כאמור בסיוע הרב לישראל חלק בלתי נפרד מהגישה הגלובאלית שלהם לנושא הבינלאומי. היחס לאש"ף זה בדיוק לעוינות הרבה של הממשלה הנוכחית כלפי המחנות כאליסאלברור, גוואטמלה, נאמיביה, רוס אפריקה. נושא זכויות האדם נדחק לחלוטין לא רק מהמדיניות המעשית של ווינגטון, אלא גם מהרטוריקה שלה. לכל השיקולים האלה אין כל קשר לשרולה היהודית בארצות הברית. רגן תומך בישראל מנימוקים הנובעים

הפרופסור הנכבד סיים את הרצאתו המאלפת בגנות הגזענות, מזה את טיפות הזיעה ממיצחו, והוריע על נכונותו להשיב לשאלות. מאזן אחד התעניין במיוחד בשאלה היהודית. מה קרה ליהודי ארצות הברית? מדוע נרם קולם במאבק לשוויון זכויות? הפרופסור העלה חיוך ציני על פניו. אילמלא עברו המזוהר כלוחם באנטישמיות, ניתן היה להסיק שהחיוך הזה היה מהול ביותר משמץ של שינאה אמיתית. "חבר שלי טוען, השיב לבסוף,



שריחוף שולץ לא בגלל היהודים

"שעבור היהודים מהווה שוויון זכויות הרעת תנאים." איוושה של חיוך נבוך בקהל, צחוק מהוסס שהפך עד מהרה לשאגה אדירה, מלווה במחאות כפיים.

נכס זול. ווינגטון 1983. המוני בני אדם מאמינים בלב שלם שיהודי ארצות הברית מחזיקים את הנשיא רונאלד רגן בכיצים. "הבית הלבן", טוענים כמרים, פרופסורים, שדרים, עיתונאים, מנהיגים שחורים, פעילים למען אמריקה הדרומית ורוקד לצילי החליל של ועד הנשיאים של האירגונים היהודיים. ישראל והיהודים מונעים הגדרה עצמית לא רק מהפלסטינים, אלא גם מהאמריקאים עצמם..."

מישרי החוץ של ארצות הברית מתייחס לסיפורים על השרולה היהודית בסלחנות. כוחם הפוליטי והכלכלי של היהודים איננו מבוטל, טוענים הפקידים. אבל מנוחך למש ליחס להם השפעה כל כך גדולה על הממשלה הנוכחית. רגן עצמו, ג'ורג' שולץ וקאספר ויינברגר פועלים כהתאם להשקפתם בנושא המאבק הגלובאלי נגד הסובייטים.

אש"ף נראית בעיניהם כאירגון מהפכני, המאיים על הסדר האמריקאי שהושלט בשנים האחרונות במיזרח התיכון. התייעוב האישי של כל שרידי הממשלה כלפי מנחם בגין אינו משפיע על השיקול האסטרטגי הכולל. ישראל מהווה נכס זול, באורח יחסי. לא רק בשל הפעילות הצבאית נגד כוחות גרילה ונגד מדינות הנמצאות תחת השפעת מוסקווה, האשלייה הערבית, בעיקר בקרב המדינות השמרניות והקבוצות הפרואמריקאיות בקרב הפלסטינים, כאלו ווינגטון עומדת לאלץ את הישראלים לסגת מהגדה ומירושלים, ולהעניק לפלסטינים בית לאומי, מחזקת מאוד את ארצות הברית במרחב.

הרוסים שגו קשות משנתקו את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל. כל ערבי יודע שלסובייטים אין שום השפעה בירושלים. דווקא הסיוע האמריקאי המאסיבי לישראל מגביר את ההשפעה האמריקאית בקרב הערבים. הם מבינים שמי שנותן סיוע, עלול גם למנוע אותו בשעת הצורך. רגן יכול לשחק את כל מכות המלחמה הישראלית, לפגוע בכלכלה הרופפת של המדינה היהודית.

העובדה שאין לו כל כוונה להשתמש בכוח הזה, מהווה מוקד לזיכוח נוקב בכל ארצות ערב. ממנה נובעת התמרמרות אדירה נגד האמריקאים, אבל גם מעין תלות ריגשית ופוליטית הפוטנציאל, המתחח ללחץ האמריקאי על ישראל, נמצא בווינגטון. ההכרה הערבית הרחבה בעובדה הזו היא כשלעצמה נכס אסטרטגי של ווינגטון, ללא כל קשר עם המדיניות האמריקאית העכשווית.

בריטניה: קואליציה

נגד תאצ'ר?

רוב המשקפים סבורים שהמיפלגה השמרנית, בהנהגת ראשיה הממשלה מרגרט תאצ'ר, תהיה הסיעה הגדולה בפרלמנט הבריטי גם אחרי הבחירות שיערכו השבוע. עם זאת, הנבואות על הרוב המוחלט הגדול שתקבל תאצ'ר נראות מופרזות. תאצ'ר הצליחה, אומנם, לשמור על פופולאריות רבה הרף העוברת שהיא יצרה במכוון אבטלה ענקית (3.5 מיליון מובטלים) והרסה למעשה את ארצה מבחינה חברתית. לא רק הרפתקת אייפוקלנד, אלא גם סיגנונה הפשטני, הישיר, האנטי-אינטלקטואלי, היקנה לה אהדה רבה.

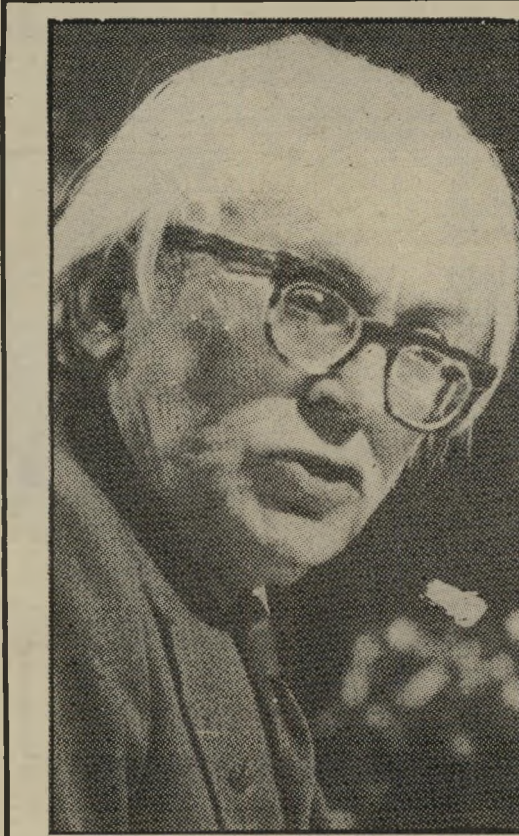
מנקודת מבט זו יש דמיון רב בינה ובין רונאלד רגן ומנחם בגין. עד לפני שבועות אחדים היו כל המשקפים תמימי דעים שצפוי לה רוב עצום בבחירות. כאמור, סבורים רבים כך גם היום. הם כנראה טועים.

להצניע את השמאל. השבוע הצליחו מנהיגי הלייבור להשיג מיסמך המצביע כל כוונתה של תאצ'ר לפגוע בביטוח הבריאות הממלכתי, המתקדם ביותר בעולם, והנחשב כהישג סוציאלי היסטורי של תנועת העבודה למען העם הבריטי. תאצ'ר ניסתה להכחיש, אבל המסר נקלט. מה גם שהתנכלות לשירות זה הולמת את גישתה לנושא החברתי בכלל.

בעת ובעונה אחת שיפר המערך הליבראלי-סוציאלי-דמוקרטי את מעמדו במישאל-רעת הקהל, בעיקר על חשבון השמרנים. יותר ממיליון בוחרים החליטו השבוע להצביע עבור המערך, למרות העובדה שהוא עדיין במקום השלישי במישאלים אחרי השמרנים והלייבור. תאצ'ר הגבירה את ההתקפות נגד המערך, והעמידה אותו, שלא בטובתה, כמקוד תשומת הלב הציבורית.

קיימת כיום אפשרות די סבירה, שהלייבור והמערך יוכלו להרכיב ממשלה אנטישמרנית. בלייבור רומזים שהם ילכו לוותרים מרחיקי לכת, כדי ליצור מהפך במדיניות הפנים והתעסוקה. המחיר עלול להיות שאלת הצבת הטילים הגרעיניים. כבר עתה נוטה הלייבור להבליט במערכת הבחירות את מנהיגי האגף הימני, רניס בילי ורוי הטאוסלי, להצניע את המנהיג מייקל פוט ככל הניתן, ולהעלים בתודעת הציבור את מנהיגי השמאל.

אין ספק שמנהיגי המערך, הליבראלי ריינורד סטיל והסוציאלי-דמוקרטי רוי ג'נקינס, ירשו שינוי במצע



מנהיג לייבור פוט

אסון אלקטוראלי, אהל אולי ראשי-ממשלה?

האנטי-אמריקאי של הלייבור. השמאל יאלץ לבלוע את הגלולה המרה, כדי למנוע קואליציה בין המערך והשמרנים. המסקנה: המדיניות הבריטית בנושא הצבת הטילים הגרעיניים לא תשתנה, יהיו תוצאות הבחירות אשר יהיו. לעומת זאת צפויים שינויים די חשובים, אבל לא מינניים, בנושא החברתי — אם תקום ברית בין לייבור ובין המערך כממשלת קואליציה.